קיים זה מה שכתוב בזה. תנדה ז מפורשת במכילתא בפרשה ויהי בשלח פרעה כתיב זה לנכי וכתיב זה התחת לנהים לנכי, כתיב בזה "לא יהיה לך" וכתיב בזה "שלהים לחי ירח", לא תעשה, מי פרעה, זכור את יום השבת ושמור שבת והקן, ולמה זה הוא יום השבת וכן הוא לומר "והכיט את אשר יביא" וכן כל עשרת הדברות לא תעשה את מלאכתך לא תקום ולא תטור ומי אתיך עמך: ולא לא תיעשה ביה מעשה וכו'. כלומר היאך היית יכול למעשה להתעסק בו לבדו וכי לא תעשה ושם לא יתעסק בו מעשה מתעסקין: הכתיב תורה אור וכו'. תלמוד לומר שנפטר משה בערבות מואב מתעסקו בהן ישראל והטבירוס את הירדן: ומה לי לא מתעסק ביה ישראל. לאחר שנפטר משה בניו מי לא הוו מיעסק ביה והיאך היו בניו את שאר העם להתעסק בו והכתיב בשכם ויהיו לבני יוסף לנחלה וגו' תלמוד בגחלתם שנקברו רחניב היה עליהן: תמרי. בזמן שעלמם היו כל ישראל: כבודו במרוכים יותר מבמועטין. ובשדה לחמו בשלמם בעבור משה קיים היו שיתעסקו בו מעשה לבדו וכבודו בגדולים יותר מבמועטין: מבקטנים. כלכתיב* וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה ושם היו רועין ורועין לומר מקום והלי כך לומר לו תחה לומר לה לחי לנכי מבקש, שנו מן התורה הזהר ואין מחזיקין עלמן לחזין לך כי שמעתי לומרים עלכה ובקש דתוך ולינין היאך להמיתו לא יבא לעלנו: הכת כתיב ויקח משה. ולא שאר הטעם: חף מורידין לתוכו מגדולתו. מן השמים למתחיל ולית גומר' לעלת לא כן נעלם בעלמם שמת בעבר הירדן: [וילד יהודה. שהוא התחיל בהללת יוסף כשלמר מה בלע ולא גמר]: נקרא יוסף עלמות בחיין. שלחר "והשלימה לה עלמותי מזה" ועודנו חי: שהוריד לעטגניני פרעה מגדולתן. כשפטר לת התנוס והם לא ידעו לפותרו: לעלמו. למשכב זכור משוך יופי: פרעו. היינו סיוום יחירת: בת גבריאל וסיכסו לא גרם: ברב בישר. לת בני מחלקותו "רב לכם בני לוי" והקב"ה מדקדק עם הלדיקים כחוט השערה ונעשם בחותה מדה: רב יש לך. הגיע מלכותו של יהושע ואין לך מלכות טובעת בתבירתה: ונבואתו של יהושע נבואת משה ואחרן וכתים) ר"ת רב לך. די לך לת תרבה בנבואה שלת יתמרו הרב כמה קשה שיהיו שומע לתלמיד, ותלמיד כמה שיהיו מורה לרבו. ברבן מפליג, ולעון חכמיס הוא כך היו מכרכין בו ניסא לת בת לחוטו בנדרים (ל' סא:) היו מסרבין בו ביחלל עמו בשבועות (דף כג:) (ג) לפוס גמלת ביחת. לפי כח הגמל מרבין במשלו לת לפי לדקתו מדקדק לחריו: היום מלתו. ביום זה טלדתי: לת נס ליחה. לת ברח לחלוחית כחו: דין זוני. שני זוגות שני חבירים היו בהתלחת היום למשה וסופו ליהושע: בכנפי השכיניה. בכוף לבוש הודו: יקום לי עם מרעים. להוכיחם לשמי: פקר דבר. שהיה יודע לעשות פשרים

נ"י וכן בני: כמלין. סם חכם: כימן בהוך סימן. לומר סימים הרבה בתרן מוהב בגיה שלו היה פעור ותעפ"כ לת ידע וגו': נסטרא

קיים זה מה שכתוב בזה. תנדה ז מפורשת במכילתא בפרשה ויהי בשלח פרעה לנכי זה התחת לנהים לנכי, כתיב בזה "לא יהיה לך" וכתיב בזה "שלהים לחי ירח", לא תעשה, מי פרעה, זכור את יום השבת ושמור שבת והקן, ולמה זה הוא יום השבת וכן הוא לומר "והכיט את אשר יביא" וכן כל עשרת הדברות לא תעשה את מלאכתך לא תקום ולא תטור ומי אתיך עמך: ולא לא תיעשה ביה מעשה וכו'. כלומר היאך היית יכול למעשה להתעסק בו לבדו וכי לא תעשה ושם לא יתעסק בו מעשה מתעסקין: הכתיב תורה אור וכו'. תלמוד לומר שנפטר משה בערבות מואב מתעסקו בהן ישראל והטבירוס את הירדן: ומה לי לא מתעסק ביה ישראל. לאחר שנפטר משה בניו מי לא הוו מיעסק ביה והיאך היו בניו את שאר העם להתעסק בו והכתיב בשכם ויהיו לבני יוסף לנחלה וגו' תלמוד בגחלתם שנקברו רחניב היה עליהן: תמרי. בזמן שעלמם היו כל ישראל: כבודו במרוכים יותר מבמועטין. ובשדה לחמו בשלמם בעבור משה קיים היו שיתעסקו בו מעשה לבדו וכבודו בגדולים יותר מבמועטין: מבקטנים. כלכתיב* וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה ושם היו רועין ורועין לומר מקום והלי כך לומר לו תחה לומר לה לחי לנכי מבקש, שנו מן התורה הזהר ואין מחזיקין עלמן לחזין לך כי שמעתי לומרים עלכה ובקש דתוך ולינין היאך להמיתו לא יבא לעלנו: הכת כתיב ויקח משה. ולא שאר הטעם: חף מורידין לתוכו מגדולתו. מן השמים למתחיל ולית גומר' לעלת לא כן נעלם בעלמם שמת בעבר הירדן: [וילד יהודה. שהוא התחיל בהללת יוסף כשלמר מה בלע ולא גמר]: נקרא יוסף עלמות בחיין. שלחר "והשלימה לה עלמותי מזה" ועודנו חי: שהוריד לעטגניני פרעה מגדולתן. כשפטר לת התנוס והם לא ידעו לפותרו: לעלמו. למשכב זכור משוך יופי: פרעו. היינו סיוום יחירת: בת גבריאל וסיכסו לא גרם: ברב בישר. לת בני מחלקותו "רב לכם בני לוי" והקב"ה מדקדק עם הלדיקים כחוט השערה ונעשם בחותה מדה: רב יש לך. הגיע מלכותו של יהושע ואין לך מלכות טובעת בתבירתה: ונבואתו של יהושע נבואת משה ואחרן וכתים) ר"ת רב לך. די לך לת תרבה בנבואה שלת יתמרו הרב כמה קשה שיהיו שומע לתלמיד, ותלמיד כמה שיהיו מורה לרבו. ברבן מפליג, ולעון חכמיס הוא כך היו מכרכין בו ניסא לת בת לחוטו בנדרים (ל' סא:) היו מסרבין בו ביחלל עמו בשבועות (דף כג:) (ג) לפוס גמלת ביחת. לפי כח הגמל מרבין במשלו לת לפי לדקתו מדקדק לחריו: היום מלתו. ביום זה טלדתי: לת נס ליחה. לת ברח לחלוחית כחו: דין זוני. שני זוגות שני חבירים היו בהתלחת היום למשה וסופו ליהושע: בכנפי השכיניה. בכוף לבוש הודו: יקום לי עם מרעים. להוכיחם לשמי: פקר דבר. שהיה יודע לעשות פשרים

סמלין אומר. פי' ר"ח חים דלמרי מלך וחים דלמרי שם חכם. *ערוך: מפני

קיים זה כל מה שכתוב בזה ואי לא (ה)אעסיק ביה משה ישראל לא הוו מיעסקי ביה והכתיב °ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם°"ותו אי לא אעסקו ביה ישראל,בניו לא הוו מיעסקי ביה והכתיב °ויהיו לבני יוסף לנחלה; אמרו °הניח לו,כבודו במרובים יותר מבמועטין"ותו אמרו הניחו לו,כבודו בגדולים יותר מבקטנים°"קברו בשכם" מאי שנא בשכם? אמר ר' חמא בר' חנינא משכם גנבודו ולשכם נחזיר אבידתו.קשו קראי אהדדי כתיב °ויקח משה את עצמות יוסף עמו וכתיב °"ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל" וגו'? א"ר חמא בר חנינא כל העושה דבר ולא גמרו ובא אחר וגמרו מעלה עליו הכתוב על שגמרו,כאילו עשאו רבי אלעזר אומר אף מורידין אותו מגדולתו דכתיב °"ויהי בעת ההיא וירד יהודה" רבי שמואל בר נחמני אמר אף קיבר אשתו ובניו דכתיב °ותמת בת שוע אשת יהודה וגו' וכתיב °"וימת ער ואונן".אמר רב יהודה אמר רב מפני מה נקרא °יוסף עצמות? מפני שלא מיחה בכבוד אביו דקאמרי ליה °עבדך אבינו"ולא אמר להו ולא מידי *ואמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי חמא ברבי חנינא מפני מה מת יוסף קודם לאחיו?מפני שהנהיג עצמו ברבנות: °ויוסף הורד מצרימה"א"ר אלעזר אל תיקרי "הורד"אלא הורידוהו שהוריד אילטגניני פרעה מגדולתן,ויקבדוהו פוטיפר סריס פרעה"אמר רב שקנאו לעצמו (*בא גבריאל וסירסו) בא גבריאל ופירעו.מעיקרא כתיב "פוטיפר" ולבסוף "פוטיפרע": מי לנו גדול ממשה וגו': °ויאמר ה' אלי רב לך"א"ר לוי °"ברב","ברב" בישר,ברב בישרוהו:ברב בישר °"רב לכם"ברב בישרוהו"רב לך"דבר אתר"רב לך"רב יש לך ומנין יהושע דבר אחר"רב לך שלא יאמרו הרב כמה קשה ותלמיד כמה סרבן,וכל כך למה? תנא דבי ר' ישמעאל *לפום גמלא שיתנא: °ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום*שאין ת"ל "היום",היום מלאו ימי ושנותי ללמדך שהקב"ה משלים שנותיהם של צדיקים מיום ליום וכחדש לחדש דכתיב °את מספר ימיך אמלא "לא אוכל עוד לצאת ולבא",מאי "לצאת ולבא"-אילימא לצאת ולבא ממש והכתיב °ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו לא נס לידה"וכתיב °ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו"ותניא[שתים עשרה מעלות היו שם ופסען משה בפסיעה אחת]א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן "לצאת ולבוא בדברי תורה" מלמד שנסתתמו ממנו שערי חכמה °וילך משה ויחישע ויתיצב באהל מועד" תנא [אותה שבת של דיו הוני היתה ניטלה רשות מזה וניתנה לזה](ותניא) א"ר יהודה °אילמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו-דיבן משה מת בחלקן של ראובן דכתיב °ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו"ונבו בהלקו שלראובן,קיימא דכתיב °ובני ראובן בנו ונו' ואת נבו" (נבו ששם מתו ג' נביאים משה ואהרן ומרים) דיבן משה קבוד בחלקן של גד דכתיב °וירא ראשית לו וגו" ומחלקן של ראובן עד חלקו של גד כמה הוי ארבעה מילין,אותן ארבעה מילין מי הוליכו?*מלמד שהיה משה מוטל בכנפי שכינה ומלאכי השרת אומרים °°צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל" והקדוש ברוך הוא אומר °מי יקום לי עם מרעים" מי יתיצב לי עם פועלי אן" ושמואל אמר °מי כהחכם ומי יודע פֶּשֶׁר דָּבָר"ורבי יוחנן אמר °"החכמה מאין תמצא"ורב נחמן אמר °ויטת שם משה"וגו'[במלין אמר ויטת שם משה ספרא רבה דישראל תניא רבי אליעזר הגדול אומר שנים עשר מיל על שנים עשר מיל כנגד מתנה ישראל בת קול משמיע ואומר ויש אומרים לא מת משה כתיב הכא ויטת משה ספרא רבה דישראל ויטת שם"וכתיב °ויהי שם עם ה'" מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש,°ויקבר אותו בגיא בארץ מואב מול בית פעור"א"ר ברכיה סימן בתוך סימן ואפ"ה ולא ידע איש את קבורתו,וכבר שלחה מלכות הרשעה אצל

נסטרא

בערבות מואב מתעסקו בהן ישראל והטבירוס את הירדן: ומה לי לא מתעסק ביה ישראל. לאחר שנפטר משה בניו מי לא הוו מיעסקי ביה והיאך היו בניו את שאר העם להתעסק בו והכתיב בשכם ויהיו לבני יוסף לנחלה וגו' תלמוד בגחלתם שנקברו רחניב היה עליהן: תמרי. בזמן שעלמם היו כל ישראל: כבודו במרוכים יותר מבמועטין. ובשדה לחמו בשלמם בעבור משה קיים היו שיתעסקו בו מעשה לבדו וכבודו בגדולים יותר מבמועטין: מבקטנים. כלכתיב* וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה ושם היו רועין ורועין לומר מקום והלי כך לומר לו תחה לומר לה לחי לנכי מבקש, שנו מן התורה הזהר ואין מחזיקין עלמן לחזין לך כי שמעתי לומרים עלכה ובקש דתוך ולינין היאך להמיתו לא יבא לעלנו: הכת כתיב ויקח משה. ולא שאר הטעם: חף מורידין לתוכו מגדולתו. מן השמים למתחיל ולית גומר' לעלת לא כן נעלם בעלמם שמת בעבר הירדן: [וילד יהודה. שהוא התחיל בהללת יוסף כשלמר מה בלע ולא גמר]: נקרא יוסף עלמות בחיין. שלחר "והשלימה לה עלמותי מזה" ועודנו חי: שהוריד לעטגניני פרעה מגדולתן. כשפטר לת התנוס והם לא ידעו לפותרו: לעלמו. למשכב זכור משוך יופי: פרעו. היינו סיוום יחירת: בת גבריאל וסיכסו לא גרם: ברב בישר. לת בני מחלקותו "רב לכם בני לוי" והקב"ה מדקדק עם הלדיקים כחוט השערה ונעשם בחותה מדה: רב יש לך. הגיע מלכותו של יהושע ואין לך מלכות טובעת בתבירתה: ונבואתו של יהושע נבואת משה ואחרן וכתים) ר"ת רב לך. די לך לת תרבה בנבואה שלת יתמרו הרב כמה קשה שיהיו שומע לתלמיד, ותלמיד כמה שיהיו מורה לרבו. ברבן מפליג, ולעון חכמיס הוא כך היו מכרכין בו ניסא לת בת לחוטו בנדרים (ל' סא:) היו מסרבין בו ביחלל עמו בשבועות (דף כג:) (ג) לפוס גמלת ביחת. לפי כח הגמל מרבין במשלו לת לפי לדקתו מדקדק לחריו: היום מלתו. ביום זה טלדתי: לת נס ליחה. לת ברח לחלוחית כחו: דין זוני. שני זוגות שני חבירים היו בהתלחת היום למשה וסופו ליהושע: בכנפי השכיניה. בכוף לבוש הודו: יקום לי עם מרעים. להוכיחם לשמי: פקר דבר. שהיה יודע לעשות פשרים

נסטרא

תוספות שאנץ

לפום גמלא שיתנא. לפי כח הגמל מרבין במשא. בא גבריאל וסירסו לה. מרבן מסרב מצדיק ובלשון משנה מסרבין בו לישא את בת אחותו. וכן בכמ"ס שבועות. שמסרב בו חברו לאכול:

נ"ש

קבורת משה

מדרש תנחומא

"ויקבר אותו" את קמוך

נליון השי"ם

נמ' בנד כיסר. פעין זה נשל דף י' ע"ב: נמ' מלמלה מקרא כתוב ר"ה דף יז ע"ב מגילה ד' כ ע"ב: שם נזקה ס' פסח. פירן מכתוב ד' ל ע"ה מדים מכלן ושלך:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ואי לא לימסק ביה: (ג) רש"י ד"ה רב לך וכו' כסנהדרין ס"ה ותח"כ פ"ם וכל כך למה מה שהם רב בחכמה ובחנות הרבה ולא נחנות פסח ד':